

SOCIALINIO DARBUOTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

SOCIALINIO DARBUOTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis

Vilnius, 2008

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

*Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“*

*Standarto rengimą koordinavo Profesinio mokymo metodikos
centro Standartų ir mokymo programų skyrius*

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro
2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-1872/A1-209

SOCIALINIO DARBUOTOJO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – penktasis.
2. Valstybinis kodas – S576203.
3. Suteikiama kvalifikacija – socialinis darbuotojas.
4. Bazinis išsilavinimas – vidurinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Socialinio darbuotojo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgus į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus ir remiantis kitų šalių patirtimi. Šis Standartas – pagrindas penktojo profesinio išsilavinimo lygio studijų programai rengti.

5.2. Asmuo, baigęs Standarto reglamentuojamą socialinio darbuotojo studijų programą, įgyja profesinių kompetencijų šiose veiklos srityse: socialinės paramos poreikio nustatymas; socialinės paramos planavimas; socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas; socialinio darbo veiksmingumo vertinimas; socialinio darbuotojo profesinės veiklos tobulinimas ir plėtotė.

5.3. Socialinis darbuotojas dirba socialines paslaugas teikiančiose organizacijose ir kitose institucijose, kuriose yra socialinių paslaugų poreikis.

5.4. Socialinis darbuotojas teikia socialinę paramą įvairaus amžiaus, skirtingų socialinių grupių klientams: likusiems be tėvų globos vaikams, socialinės rizikos vaikams ir jų šeimoms, vaikams su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms, socialinės rizikos suaugusiems asmenims ir jų šeimoms, suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, tautinėms mažumoms, pabėgėliams, kitiems asmenims ar grupėms, negalintiems pasirūpinti savimi, bendruomenei. Socialinis darbuotojas vykdo tiesioginę ir netiesioginę intervenciją: tiesiogiai dirba socialinį darbą, organizuoja socialinių paslaugų teikimą, organizuoja ir vykdo prevencinę socialinę veiklą, bendradarbiauja su kitais specialistais, bendruomenės nariais.

5.5. Sėkmingą socialinio darbuotojo darbą lemia šios asmeninės savybės: komunikabilumas, kūrybingumas, greita orientacija, kruopštumas, sąžiningumas, darbštumas, pareiagingumas, dėmesingumas, optimizmas, humaniškumas, ryžtas, drąsa, empatija.

6. Socialinio darbuotojo tikslas – padėti asmenims, šeimoms, grupėms, organizacijoms, bendruomenėms įveikti socialines problemas ir skatinti socialinius pokyčius visuomenėje.

7. Socialinio darbuotojo veiklos sritys, kompetencijos pateikiamos Standarto 1 priede.
 8. Socialinio darbuotojo kompetencijų ribos, studijų tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.
 9. Sėkmingam socialinio darbuotojo darbui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:
 - 9.1. atsakingumas;
 - 9.2. organizuotumas;
 - 9.3. kūrybiškumas;
 - 9.4. savarankiškumas priimant sprendimus;
 - 9.5. kolektyvinis darbas;
 - 9.6. taktiškumas;
 - 9.7. tolerantiškumas;
 - 9.8. matematinis raštingumas;
 - 9.9. kompiuterinis raštingumas.
 10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:
 - 10.1. Socialinio darbuotojo kvalifikacija suteikiama studentui, baigusiam visą studijų programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.
 - 10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:
 - 10.2.1. studijų procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;
 - 10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos.
 - 10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.
-

SOCIALINIO DARBUOTOJO VEIKLOS SRITYS IR KOMPETENCIJOS

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Socialinės paramos poreikio nustatymas	1.1. Rinkti informaciją apie socialinės paramos poreikį 1.2. Analizuoti informaciją apie socialinės paramos poreikį 1.3. Vertinti socialinės paramos poreikio analizės rezultatus ir apibrėžti socialinę problemą(as)
2. Socialinės paramos planavimas	2.1. Projektuoti socialinės paramos modelį parenkant tinkamus metodus 2.2. Sudaryti socialinio darbo veiksmų planą 2.3. Taikyti socialinio darbo metodus
3. Socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas	3.1. Telkti išteklius socialinėms problemoms spręsti 3.2. Teikti socialines paslaugas ir organizuoti prevencinę veiklą 3.3. Bendradarbiauti su klientu ir jo aplinka
4. Socialinio darbo veiksmingumo vertinimas	4.1. Analizuoti teiktas socialines paslaugas 4.2. Vertinti teikiamos socialinės paramos procesą ir rezultatus
5. Socialinio darbuotojo profesinės veiklos tobulinimas ir plėtotė	5.1. Taikyti naujoves socialinio darbuotojo profesinėje veikloje 5.2. Tobulinti profesinę kvalifikaciją 5.3. Sisteminti socialinio darbo patirtį ir ją skleisti visuomenėje

**SOCIALINIO DARBUOTOJO KOMPETENCIJŲ RIBOS, STUDIJŲ TIKSLAI IR
KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS**

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
1. Socialinės paramos poreikio nustatymas	1.1. Rinkti informaciją apie socialinės paramos poreikį	Metodai: anketinė apklausa; stebėjimas; interviu; dokumentų analizė. Etapai: informacijos surinkimas; informacijos apdorojimas.	1.1.1. Žinoti informacijos apie socialinės paramos poreikio rinkimo metodus 1.1.2. Parinkti tinkamus informacijos apie socialinės paramos poreikį rinkimo metodus 1.1.3. Organizuoti socialinės paramos poreikio tyrimą 1.1.4. Kurti duomenų bazę ir naudotis informacinėmis technologijomis	Parinkti optimalūs tyrimo metodai. Parengtas tyrimo planas.
		1.2. Analizuoti informaciją apie socialinės paramos poreikį	1.2.1. Išmanyti informacijos apie socialinės paramos poreikio analizės tipus ir etapus 1.2.2. Analizuoti gautą informaciją apie socialinės paramos poreikį 1.2.3. Sisteminti, formuluoti ir pateikti socialinių tyrimų išvadas, rekomendacijas	Atlikta tyrimo duomenų kiekybinė ir/ar kokybinė analizė. Atliktas teorinis tyrimo duomenų apibendrinimas.
			1.3. Vertinti socialinės paramos poreikio analizės rezultatus ir apibrėžti socialinę problemą(as)	1.3.1. Išmanyti vertinimo metodus ir etapus 1.3.2. Parinkti tinkamus analizės vertinimo metodus 1.3.3. Nustatyti ir vertinti probleminių situacijų kontekstą ir ribas

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
2. Socialinės paramos planavimas	2.1. Projektuoti socialinės paramos modelį parenkant tinkamus metodus	Socialinio darbo metodai: krizės intervencijos; ekologinis; sistemų; funkcinis; problemų sprendimo; tarpininkavimo ir kt. Etapai: situacijos analizė; socialinės problemos identifikavimas; poreikio socialinei paramai nustatymas; socialinės paramos plano sudarymas; išteklių socialinei paramai atranka; socialinės veiklos planavimas.	1.3.4. Interpretuoti socialinės paramos poreikio analizės rezultatus	Suformuluota ir apibrėžta socialinė(ės) problema(os).
			1.3.5. Suformuluoti ir apibrėžti socialinė(ės) problemą(as)	
			2.1.1. Išmanyti socialinės paramos modeliui kurti reikalingus metodus ir etapus	Parinkti socialinio darbo metodai. Parngtas socialinės paramos modelis.
			2.1.2. Parinkti socialinės paramos modelio kūrimo metodus	
			2.1.3. Rengti socialinės paramos modelį	
		2.1.4. Teikti alternatyvius socialinės paramos modelius		
		2.1.5. Parinkti optimalų socialinės paramos modelį ir suformuluoti tikslą		
2.2. Sudaryti socialinio darbo veiksmų planą	Etapai: planavimas; tikslo ir uždavinių formulavimas; socialinio darbo uždavinių planavimas; sudaryto socialinio darbo veiksmų plano įvertinimas	Etapai: planavimas; tikslo ir uždavinių formulavimas; socialinio darbo uždavinių planavimas; sudaryto socialinio darbo veiksmų plano įvertinimas	2.2.1. Išmanyti planavimo metodiką ir gebėti planuoti įvairių rūšių socialines paslaugas	Sudarytas socialinio darbo su įvairių klientų grupėmis veiksmų planas. Atliktas socialinio darbo veiksmų plano įvertinimas.
			2.2.2. Sudaryti socialinės paramos teikimo modelį, kuris leistų organizuoti socialinę paramą skirtingoms klientų grupėms	
			2.2.3. Parinkti problemos sprendimo ir veiklos būdų alternatyvas	
2.3. Taikyti socialinio darbo metodus	Ištekliai: žmogiškieji; materialiniai; informaciniai; struktūriniai. Metodai: krizės intervencijos; ekologinis; funkcinis; sistemų; konsultavimo; tarpininkavimo ir kt. Etapai: išteklių mobilizavimas; išteklių koordinavimas.	Ištekliai: žmogiškieji; materialiniai; informaciniai; struktūriniai. Metodai: krizės intervencijos; ekologinis; funkcinis; sistemų; konsultavimo; tarpininkavimo ir kt. Etapai: išteklių mobilizavimas; išteklių koordinavimas.	2.3.1. Parinkti socialinio darbuotojo ir kliento sąveikos tipą vadovaujantis humanistinėmis nuostatomis ir socialinio darbuotojo etikos kodeksu	Apibūdinti skirtingi socialinio darbuotojo ir kliento sąveikos tipai. Parinkti socialinio darbo metodai. Atlikta konkretaus atvejo analizė. Parngtas praktinis socialinės pagalbos proceso planas.
			2.3.2. Analizuoti tiesioginio socialinio darbo metodus parinkus juos pagal intervencijos pobūdį ir socialinių paslaugų įstaigos išteklius	

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
3. Socialinių paslaugų organizavimas ir teikimas	3.1. Telkti išteklius socialinėms problemoms spręsti	Ištekliai: žmogiškieji; materialiniai; informaciniai; struktūriniai. Veikla: informavimas; organizavimas; koordinavimas; kliento socialinio tinklo įtraukimas; socialinės partnerystės tinklų kūrimas.	2.3.3. Taikyti socialinio darbo metodus pagalbos procese, remiantis praktikos, teorijos ir vertybių sąryšiu ir ištekliais	Atlikta socialinės pagalbos išteklių, išteklių paskirstymo ir panaudojimo analizė.
			2.3.4. Apibūdinti netiesioginio socialinio darbo metodų ypatumus atsizvelgus į socialinės politikos ir išteklių sąsajas	
			3.1.1. Suprasti visuomenės socialinę, ekonominę, politinę struktūrą, jos ypatumus ir klientų gyvenimo sąlygas	Sudarytaskliento ekožemėlapis ir genograma. Išanalizuotas socialinio darbo veiksmingumas.
			3.1.2. Nustatyti klientų ir jų aplinkos galimybes socialinėms problemoms spręsti	
			3.1.3. Parinkti išteklius konkrečiai socialinei problemai spręsti	
			3.2. Teikti socialines paslaugas ir organizuoti prevencinę veiklą	Dokumentai: LR Civilinis kodeksas; Socialinių paslaugų katalogas; Socialinių paslaugų įstatymas ir kiti dokumentai. Teorinis pagrindas: socialinio darbo teorijos; bendravimo ir bendradarbiavimo principai ir technikos; tiesioginio ir netiesioginio socialinio darbo principai. Metodai: individualaus darbo; grupinio darbo; socialinio darbo su šeima; socialinio darbo bendruomenėje. Veikla: konsultavimas; tarpininkavimas; įgalinimas; mokymas; atstovavimas; pokyčio vertinimas; prevencinės veiklos organizavimas.
3.2.2. Sudaryti socialinės pagalbos skirtingiems klientams planą				
3.2.3. Teikti klientui tinkamas socialines paslaugas	Atliktas interviu aprašymas. Atliktas socialinio darbo proceso aprašymas. Parinktas socialinio darbo metodas. Parengtas prevencinės veiklos planas.			
3.2.4. Parinkti įvairias socialines paslaugas skirtingoms klientų grupėms				
3.2.5. Nustatyti teikiamų socialinių paslaugų veiksmingumą				
3.2.6. Organizuoti prevencinę veiklą				

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	3.3. Bendradarbiauti su klientu ir jo aplinka	<p>Teorinis pagrindas: bendravimo ir bendradarbiavimo principai; etikos ir etiketo reikalavimai; komunikacinės elgsenos pagrindai.</p> <p>Objektai: įstaigos, organizacijos; asmenys.</p> <p>Veikla: ryšių plėtojimas; bendrų interesų ir tikslų formavimas; pasidalijimas atsakomybe, funkcijomis ir patirtimi.</p>	<p>3.3.1. Išmanyti pagrindinius bendradarbiavimo su kliento aplinka ir socialiniais partneriais principus</p> <p>3.3.2. Sudaryti bendradarbiavimo planą</p> <p>3.3.3. Parinkti tinkamus bendradarbiavimo su kliento aplinka ir socialiniais partneriais principus</p> <p>3.3.4. Analizuoti ir vertinti bendradarbiavimo procesą ir rezultatus</p>	<p>Sudarytas bendradarbiavimo planas su klientu.</p> <p>Pademonstruoti komunikaciniai individualaus, grupinio ir komandinio darbo gebėjimai.</p> <p>Įvertinta bendradarbiavimo su socialiniais partneriais įtaka klientui.</p>
4. Socialinio darbo veiksmingumo vertinimas	4.1. Analizuoti teiktas socialines paslaugas	<p>Socialinių paslaugų analizės tipai: kiekybiniai; kokybiniai.</p> <p>Socialinių paslaugų analizės metodai: (į)vertinimo; atvejo analizės; ekspertų; veiklos tyrimo; dokumentų.</p> <p>Teiktų socialinių paslaugų rezultatų interpretacija ir pristatymas.</p>	<p>4.1.1. Išmanyti tyrimo metodus ir mokėti juos taikyti vadovaujantis tyrimo etikos principais</p> <p>4.1.2. Nustatyti ir įvertinti kliento ir jo aplinkos pokyčius</p> <p>4.1.3. Naudoti mokslinę literatūrą rengiant įrodymais grįstas tyrimo išvadas</p> <p>4.1.4. Kurti socialinių paslaugų duomenų bazę naudojant informacines technologijas ir rengti struktūrizuotas ataskaitas</p>	<p>Adekvaciai parinkti ir pritaikyti tyrimo metodai socialinių paslaugų rezultatų analizei.</p> <p>Pademonstruoti metodologiniai įvertinimo gebėjimai.</p> <p>Teoriškai pagrįstos suteiktų socialinių paslaugų rezultatų išvados.</p> <p>Parengta ataskaita apie suteiktą socialinę paramą ir sukurta teiktų socialinių paslaugų duomenų bazė.</p>
	4.2. Vertinti teikiamos socialinės paramos procesą ir rezultatus	<p>Socialinės paramos proceso ir rezultatų vertinimo principai: etiniai; profesiniai.</p> <p>Socialinės paramos vertinimo perspektyvos: kultūrinė; mokslinė; etinė; socialinio teisingumo.</p> <p>Kiekybiniai ir kokybiniai vertinimo metodai.</p> <p>Socialinės paramos proceso etapai:</p>	<p>4.2.1. Žinoti socialinės paramos proceso ir rezultatų vertinimo principus</p> <p>4.2.2. Analizuoti ir tikslinti socialinės paramos vertinimo strategiją ir planą</p> <p>4.2.3. Parinkti tinkamus socialinių paslaugų vertinimo būdus ir taikyti socialinių paslaugų rezultatų vertinimo kriterijus</p>	<p>Parengtas socialinės paramos proceso vertinimo planas.</p> <p>Parinkti optimalūs vertinimo metodai.</p> <p>Atliktas profesionalus socialinės paramos proceso vertinimas.</p> <p>Atlikta suteiktų socialinių paslaugų analizė pagal kokybės vertinimo kriterijus.</p>

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
		įvertinimas; planavimas; intervencija; vertinimas. Socialinių paslaugų vertinimo kriterijai: prieinamumas; veiksmingumas; kompleksiskumas; bendradarbiavimas; visapusiškumas ir kt.		
5. Socialinio darbuotojo profesinės veiklos tobulinimas ir plėtotė	5.1. Taikyti naujoves socialinio darbuotojo profesinėje veikloje	Metodai: programų rengimas; projektų rengimas. Etapai: projektų (programų) planavimas; projektų (programų) įgyvendinimas. Projektų (programų) proceso ir rezultatų vertinimas.	5.1.1. Suprasti socialinio darbo paskirties, tikslų, turinio ir metodų pokyčius pagal Lietuvos ir Europos Sąjungos socialinę politiką 5.1.2. Dirbti komandoje teikiant pagalbą, rengiant ir įgyvendinant socialinį projektą ar programą 5.1.3. Suvokti save kaip socialinį darbuotoją, analizuoti savo veiksmus ir pasirengti praktinės veiklos tobulinimo planą	Atlikta socialinio darbo, kaip profesinės veiklos pokyčių Lietuvoje, analizė ir kritinis vertinimas. Parngtas ir įgyvendintas projektas. Parngta praktinės veiklos analizė, savojo vaidmens įvertinimas ir pasirengtas veiklos tobulinimo planas.
	5.2. Tobulinti profesinę kvalifikaciją	Profesinių žinių ir įgūdžių tobulinimas: kursai; seminarai; konferencijos; stažuotės. Bendrųjų gebėjimų tobulinimas: kompiuterinis raštingumas; kalbos. Profesinės veiklos savianalizė ir kompetencijų vertinimas.	5.2.1. Atlikti socialinius tyrimus ir parengti tyrimų ataskaitas 5.2.2. Žinoti ir taikyti tinkamus mokymo/mokymosi metodus 5.2.3. Reflektuoti praktinę veiklą 5.2.4. Suvokti ir apibūdinti aktyviai besimokančio socialinio darbuotojo tyrimo vaidmens reikšmingumą socialinio darbo praktikoje 5.2.5. Vertinti savo profesinę veiklą	Pademonstruoti refleksijos gebėjimai. Sudaryti individualūs mokymosi planai; praktikos dienoraštis; veiklos ataskaitos. Atlikta profesinės veiklos savianalizė.
	5.3. Sisteminti socialinio darbo patirtį ir ją skleisti	Dalyvavimas socialinių darbuotojų mokyme; dalyvavimas specializacijos programose; dalyvavimas socialinio	5.3.1. Žinoti socialinio darbuotojo vaidmenis mokymosi grupėje, praktinės veiklos komandoje	Apibūdinti gebėjimai, būtinai dirbant/mokantis skirtingų tipų grupėse/komandose.

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Studijų tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
	visuomenėje	<p>darbo studentų praktiniame mokyme.</p> <p>Veikla: informacijos sklaida; bendruomeniško ugdymas; įvairių socialinių grupių socialinio aktyvumo skatinimas.</p> <p>Priemonės: ryšiai su visuomene, su žiniasklaida; spauda.</p> <p>Elektroninės informacinės priemonės.</p>	<p>5.3.2. Analizuoti ir vertinti grupinio/komandinio darbo patirtį, įgyjamą teorinėse studijose ir praktinėje veikloje</p> <p>5.3.3. Užmegzti, palaikyti ir plėtoti pozityvų santykių organizacijoje, tarp organizacijų, su skirtingomis visuomenės grupėmis, su žiniasklaida taikant socialines ir informacines technologijas</p>	<p>Atlikta gebėjimo dirbti grupėje/komandoje refleksija.</p> <p>Parengtas patirties sklaidos planas.</p>

Spausdino UAB „JUDEX“
Europos pr. 122, LT-46351 Kaunas
Tel./faks. (8~37) 34 12 46
www.judex.lt
Tiražas – 100 vnt. Užsakymo Nr. 7628

Išleido

PROFESINIO
MOKYMO
METODIKOS
CENTRAS

www.pmmc.lt